

Helpt u mee het Matthew Henry Project compleet te maken?

aan de uitgeverij in het dorp Waldems ging het ons echter vooral om de eerder genoemde Bijbelverklaring.

Een noeste vertaler

Onze contactpersoon heeft veel vertrouwen in de vertaler, dhr. Wilhelm Schneider, en zijn medewerkers. Schneider heeft een gedegen theologische opleiding, staat van harte achter de reformatorische waarheid en is innerlijk betrokken bij het werk dat hij doet. Hij gaat dus gestaag door met de hem kenmerkende Duitse "Gründlichkeit". Matthew Henry's verklaring van het Nieuwe Testament is inmiddels verschenen in twee delen (Mattheüs t/m Johannes en Handelingen t/m Openbaring). Van het commentaar op het Oude Testament is op dit moment alleen het eerste deel te koop (Genesis t/m Jozua). Wanneer u dit leest zal echter ook deel 2 beschikbaar zijn. Er blijven dan nog twee delen over. Het eerste daarvan moet eind 2016 gereed zijn; het laatste eind 2017 of begin 2018. De vaart zit er dus goed in!

Weet u het nog van ruim drie jaar geleden? Er stond toen een verblijvend bericht in het Reformatorisch Dagblad. Onze stichting mocht melden dat de Bijbelverklaring van Matthew Henry in het Duits zou worden vertaald. Het is inmiddels eind 2015. Hoe staat het met de voortgang van dit project? Enkele bestuursleden zijn onlangs een kijkje gaan nemen bij de Duitse uitgever die zorg draagt voor de vertaling en publicatie van dit bekende commentaar. Enkele impressies uit het land van onze oosterburen.

Een gedreven echtbaar

Over de naam van deze uitgeverij is goed nagedacht. De aanduiding "3L Verlag" staat voor "Lesen, Lernen und Leben". Lezen, leren en leven: dat wil men dus bevorderen met de boeken die men uitgeeft. De motor achter dit werk wordt gevormd door een echtbaar dat bijzonder gedreven is. Friedrich en Gudrun Anhuth zetten zich met hart en ziel ervoor in dat er goede lectuur op de Duitse markt verschijnt. In samenwerking met onze stichting zijn er al heel wat Puriteinen vertaald en uitgegeven. Momenteel worden verschillende werken van Thomas Watson, John Owen en andere Engelse schrijvers vertaald en we zijn blij dat we daar – dankzij uw hulp – financieel aan kunnen bijdragen. Bij het recente bezoek

Het echtpaar Friedhelm en Gudrun Anhuth van 3L Verlag.

Ds. C. Sonneveld

UITGESPROKEN...

Lieve mensen, koopt, terwijl de markt voor de deur is, zamelt in, terwijl de zon schijnt en het weer goed is: gebruik Gods genade en Woord zolang het er nog is.

M. Luther (An die Rathherren aller Städte deutsches Lands, 1524)

Presentatie?

G. Verhoef te Capelle a/d IJssel,
010-4512343 / gverhoef@kliksafe.nl.
P.C. Beeke te Middelburg,
0118-633828 / p.c.beeke@kliksafe.nl.

Kerkhistorische wandeling o.l.v. gids?

- Middelburg: P.C. Beeke,
0118-633828 / p.c.beeke@kliksafe.nl.
- Dordrecht: J.J. Rietveld,
07 86 18 00 40 / rietveldjj@filternet.nl.
Groepen op afspraak.

Comité van aanbeveling:
Ds. G.J. van Aalst (Geref. Gem.) • Dhr. R. Bakker (Oud Geref. Gem. in Ned.) • Dr. R. Bisschop (Herst. Herv.) • Dhr. H. Bor (Chr. Geref.) • Ds. D.J. Budding (PKN) • Ds. P. den Butter (Chr. Geref.) • Ds. J. van Dijk (PKN) • Ds. M. Goudriaan (PKN) • Ds. A.J. Gunst (Geref. Gem.) • Ds. H van der Ham (Chr. Geref.) • Prof. Dr. W.J. op 't Hof (Herst. Herv.) • Ds. M. Karens (Geref. Gem.) • Ds. J.M.J. Kieviet (Chr. Geref.) • Ds. M. Klaassen (PKN) • Ds. M.A. Kuyt (PKN) • Ds. J. de Lange (PKN) • Ds. G.M. de Leeuw (Geref. Gem.) • Dhr. J. Mastenbroek (Geref. Gem.) • Ds. P. Melis (Geref. Gem.) • Ds. L.W. van der Meij (Chr. Geref.) • Mevr. Mijnders-van Woerden (Herst. Herv.) • Ds. J.C. den Ouden (Herst. Herv.) • Ds. N. den Ouden (Herst. Herv.) • Ds. P. den Ouden (Herst. Herv.) • Ds. G.R. Procee (Chr. Geref.) • Ds. J. Roos (Geref. Gem. in Ned.) • Ds. W. Roos (Herst. Herv.) • Ds. P. van Ruitenburg (Geref. Gem.) • Ds. A.T. Vergunst (Geref. Gem.) • Dr. W. van Vlastuin (Herst. Herv.) • Dr. P. de Vries (Herst. Herv.) • Ds. A. van de Weerd (Chr. Geref.) • Ds. J. Westerink (Chr. Geref.) • Ds. A. van der Zwan (Chr. Geref.)

Secretariaat:
Elzenbos 25
4191MR Geldermalsen
Tel: 0345-580810
E: info@svvhed.org
W: www.svvhed.org
IBAN NL35 ABNA 0548 9879 20

Colofon

Bestuur:
Ds. C. Sonneveld, voorzitter (Ger.Gem), Ds. P. Molenaar, 2e voorzitter (PKN), A. Lagendijk, secretaris (Ger.Gem), K. Timmermans, 2e secretaris (Ger.Gem), J. Timmer, penningmeester (PKN), Ds. IJ. R. Bijl (HHK), G. Mostert (OGG), Ds. M.A. Kempeneers (Chr.Geref), C.C. Bremmer (GGiN)

Van de SECRETARIS

Wij hebben het genoeg om u hierbij de laatste nieuwsbrief van het jaar 2015 te presenteren. Ook dit jaar is binnenkort weer bijgeschreven in de annalen van het verleden. Wij hebben dit jaar als stichting veel mogen doen. Vanzelfsprekend is het altijd te weinig wanneer wij zien wat er werkelijk nodig is! Toch zijn wij er heel erg dankbaar voor. Ons werk mocht ook dit jaar weer doorgaan. Wij zijn echter in alle opzichten afhankelijk van de zegen van de Heere God. Wij hebben er geen zicht op of God onze uitgaven heeft willen gebruiken tot uitbreiding van Zijn koninkrijk. Veel blijft in dit opzicht verborgen, maar wij werken altijd op hoop van zegen.

Er is weer veel te melden in deze nieuwsbrief. De voortgang van de vertaling van Matthew Henry's verklaring, een heel belangrijk project, gaat gestaag door. U leest erover in een bijdrage van onze voorzitter. Wij zijn ook zo vrij om u te vragen om hiervoor uw eindejaarsgift te bestemmen om dit grote werk te kunnen voltooien.

Op meerdere plaatsen is ook weer publiekelijk aandacht gevraagd voor het werk van de stichting. Op verschillende beurzen hebben wij onze activiteiten weer voor het voetlicht mogen brengen. Maar leest u zelf!

Wij willen u allen heel hartelijk danken voor uw ondersteuning in het afgelopen jaar. Héél belangrijk zijn uw gebeden voor zegen op het werk dat wij mogen doen. Ook uw onmisbare financiële hulp hebben wij zeer gewaardeerd. Mogen wij in het komende jaar weer op u rekenen?

Ten slotte wensen wij alle lezers en allen die op welke wijze dan ook ons werk ondersteunen namens het bestuur van de Stichting Vrienden van Heidelberg en Dordrecht goede kerstdagen en een gezegend 2016!

Arie Lagendijk, secretaris

Nieuwsbrief

En hun kinderen spraken half Asdodisch, en zij konden geen Joods spreken, maar naar de taal eens iegelijken volks. (Nehemia 13:24)

Het boek Nehemia beschrijft de wederopbouw van de tempel. In hoofdstuk 12 komt dat tot een afronding. Maar hoofdstuk 13 volgt nog. En dat beschrijft ons het verval op drie levensterreinen: het godsdienstige leven, het openbare leven en het gezinsleven. De Levieten gingen van ellende werken op de akkers, omdat het volk hen niet wilde onderhouden. De sabbatdag werd ontheiligd omdat er in Jeruzalem dan gewoon markt werd gehouden. En Nehemia hoort ervan en gaat poolshoogte nemen. En dan signaleert hij kinderen die geen Joods meer spreken. Zij spreken half-Asdodisch. De taal van één van de 5 belangrijkste Filistijnse steden. De oorzaak daarvan lag in de gemengde huwelijken. Iets wat de Heere streng verboden had. Juist in verband met de gevolgen die in vers 24 openbaar komen. De kinderen spreken geen Joods, maar Filistijns. En dat vormt een dodelijk gevaar. Want bij een taal hoort ook een leefwereld en een cultuur. De Filistijnen hielden met God en Zijn Woord geen rekening. En als de Joodse jeugd geen Hebreeuws meer kent, dan betekent dat een breuk met de HEERE en Zijn dienst. Ze kunnen immers de Schriften niet meer lezen. De tempeldienst spreekt niet meer aan, want ze begrijpen niet waar het om gaat. Er groeit een geslacht op dat geen binding meer heeft met de grote werken Gods uit het verleden.

Toegepast op onze tijd en op het doel van onze stichting kun je zeggen dat veel jongeren en ouderen in Duitsland en in Nederland geen 'Joods' spreken. Ze kennen de Schrift niet en ze spreken de 'tale Kanaäns' niet meer. Het nageslacht van de reformatie groeit als heidenen op. En ook onder kerkelijke jongeren kom je ze tegen. Jongeren, die de taal van de wereld soms beter verstaan dan de taal van de Bijbel. Ze spreken half-Asdodisch. Weliswaar nog niet vloeiend, maar toch. Sommige hebben er geen moeite mee om de namen van het Nederlands voetbalelftal op te noemen. Maar als je ze naar de 12 apostelen vraagt, dan weten ze het niet. Ze weten ook niet meer hoe God een mens bekeert. En ze vinden het ook niet belangrijk. Het is niet relevant voor hen.

Vaak ligt de oorzaak in het gezin. Net zoals dat in Nehemia's tijd was. Er zijn gezinnen bij wie de dienst des Heeren slechts een marginale plaats inneemt. De moderne media hebben grote invloed. En dat is te zien en te horen aan de kinderen. En dan kunnen school en kerk dat tij niet meer keren. We zien dat in de tijd van Nehemia ook. Daar stond die tempel. Daar stonden die sterke muren rond Jeruzalem. Maar wat was het nut ervan? Nu de Filistijnen via de gezinnen binnen de muren waren?

Wat nu? Nehemia wist maar één oplossing: een nadere reformatie. En dat is niet alleen in Duitsland, maar ook onder ons hard nodig. Persoonlijk, in de gezinnen, in de kerken en in de maatschappij. Om voor Gods aangezicht in de schuld te komen. Als iemand die in zijn hart ook zo'n Asdodiet heeft ontdekkt. Geen halve, maar een hele. Maar die nochtans, pleitend op Gods genade in Christus, met Nehemia meebid in vers 29-31: *Gedenk aan hen, mijn God (...) gedenk mijner, mijn God, ten goede.*

Katwijk aan Zee,

ds. M.A. Kempeneers

Van de penningmeester

Van de voorlichters

‘Duitse christenen zijn te lauw’, zei onlangs een bisschop van de evangelisch-lutherse kerk. Daarmee typeerde hij kernachtig het probleem. De ‘lauwe instelling ten aanzien van onze geloofsovertuigingen’, de ‘zogenaamde eenheid van godsdiensten die niet bestaat’ en ‘christenen moeten hun geloof ‘duidelijker en publieker belijden’.

Duitsland heeft Gods Woord nodig. En wel, zou Luther zeggen, in de eigen landstaal. Dat heeft bondskanselier Angela Merkel goed gezien toen zij opriep om de Bijbel te lezen!

Onze stichting wil daaraan een bescheiden bijdrage leveren. Dagelijks vinden onze uitgaven hun weg door het grote Duitsland. De boodschap van de rechtvaardiging van de goddeloze. Van de enige troost. ‘Kinderen, de Heidelberger, de eenvoudige Heidelberger, houdt daar aan vast’.

Help mee. De voorlichters informeren u graag over de nood in ons buurland. Dankzij uw bijdragen en collecten gaan er goede boeken, ‘uitleggers’ van de Bijbel, naar het Duitse volk.

We verzorgden presentaties op ouderenmiddagen en wel in Barendrecht (PKN), Bleiswijk (PKN) en in Veenendaal (HHK). Fijne middagen met zeer belangstellend publiek, waardevolle gesprekken en collecten of donaties voor het werk. Ook stonden we, mede dankzij de gewaardeerde hulp van onze vriend Derk Baan en de familie Zandvoort, op de ‘Borkeldse winterfair’ in Rijssen. Behalve het promotiemateriaal en onze boekenkraam, was er de mogelijkheid om de waarde van een – gratis ter beschikking gestelde – volle tas boodschappen te raden. Opbrengst: ruim € 300,--.

Op de Graaf Jan van Nassauschool in Gouda hebben we verteld over Hervormingsdag. In Middelburg mochten we een bejaardenmiddag in Eben-Haëzer verzorgen. Fijne meeting met een mooie collecte en veel verkochte boeken. U kent onze jaarlijkse kerkhistorische reizen naar het buitenland wel, maar ook het binnenland heeft veel te bieden! In het historische Dordrecht werden de eerste wandelingen georganiseerd. In Middelburg zijn dit jaar twintig enthousiaste groepen rondgeleid voor de ‘Smijtegelt’ wandeling, onder meer een groep van ca 50 personen na het Smijtegelt-congres eind september. Daar werden ook boeken van oude schrijvers meegenomen, voor het goede doel! Tenslotte werd er op Hervormingsavonden in Krabbendijke en in Zaltbommel aandacht aan het werk van onze stichting gegeven en werden we verblijd met mooie collecten.

Tip: bereid u met uw vereniging, kerk en school voor op het Lutherjaar Deo Volente 2017. Wij zijn u graag van dienst, bij voorbeeld met een leerzame en bezinnende presentatie over Duitsland, toen en nu, en houden graag rekening met uw wensen.

De voorlichters

foto Elliott Simpson

Robert Murray McCheyne - vervolg

In 1839 werd McCheyne met nog drie predikanten door de General Assembly van de Schotse Kerk uitgekozen om een reis naar Palestina te maken. Het doel was om mogelijkheden te onderzoeken voor zendingswerk onder de Joden. Tijdens zijn afwezigheid verving zijn vriend William Burns hem. Onder diens prediking stond er spontaan een geestelijke opwekking. Ook andere plaatsen in het land waren hierbij betrokken. McCheyne was bij zijn terugkomst niet jaloers, maar blij dat de Heere zijn gemeente zo rijk had gezegend. Hij werd in het bijzonder belast met de nazorg. Uit behoefte waren er 39 gebedskringen opgericht, die regelmatig door hem en ouderlingen werden bezocht.

De laatste jaren van zijn leven waren heel hectisch. Naast de zorg over een grote gemeente, was hij ook betrokken bij een crisis in de Schotse kerk. De oorzaak was het zogenaamde patronaatsrecht. Evenals de Erskines in de achttiende eeuw, had hij grote moeite met deze bemoeizucht van de overheid bij beroepsprocedures voor nieuwe predikanten. Onder de krachtige leiding van Thomas Chalmers, bij wie hij als student colleges gevolgd had, werd de weg gebaad tot de grootste afscheiding van de Kerk van Schotland, de zogenoemde Disruption. Toen deze in mei 1843 een feit was, was McCheyne al overleden. Hij heeft de stichting van de Free Church of Scotland niet meer mee mogen maken.

Op 25 maart 1843 overleed de geliefde herder van de St. Peter’s op de leeftijd van nog geen 30 jaar. De rouw in de gemeente, in Dundee, en in het hele land was groot. Hij werd onder grote be-

langstelling begraven op het kerkhof van de St. Peter’s, ter hoogte van de preekstoel waarop hij bijna zeven jaar zondag aan zondag en ook door de week het Evangelie van het kruis had verkondigd.

De negentiende eeuw kenmerkt zich door bloei, nabloei en verval. De Afscheiding van 1843 had een grote impact op het ingezonken geestelijke leven. Veel predikanten verkondigden het zuivere Evangelie, zodat het begin van de Free Church veelbelovend was. Helaas is dit niet zo gebleven. Onder invloed van de Duitse Schriftkritische theologie kozen verschillende professoren van de Free Church voor een andere koers. De liberale theologie sloeg toe en het geestelijke leven kwijnde weg. In de Hooglanden bleef op veel plaatsen de zuivere waarheid bewaard, maar in het zuiden ging het geestelijk achteruit. In 1893 scheidde een klein deel van de Free Church, voornamelijk in de Hooglanden, zich af, omdat het jaar daarvoor wijzigingen in het klassieke belijden waren aangebracht. De Westminster Confessie, met aandacht voor de leer van de uitverkiezing werd als achterhaald beschouwd. Een nieuwe wind van leer richtte grote schade aan. Bij de afscheiding in 1893 ontstond de Free Presbyterian Church of Scotland, die ook heden ten dage de klassieke waarheden onderschrijft en in praktijk wil brengen. De zending van deze kerk in Zimbabwe krijgt al een halve eeuw steun vanuit Nederland (de Mbema Zending).

Uit: *De Banier 2013 / Op reis door de Schotse kerkhistorie – L.J. van Valen*

Bron: Jacques Griebmayer

Actueel

Laten we moed hebben om te zeggen dat wij christen zijn. Laten we er alsjeblijft een gewoonte van maken weer eens naar de kerk te gaan, of een beetje Bijbelvaster zijn.

(Angela Merkel, toespraak in Bern bij het in ontvangst nemen van een eredoctoraat)
Bron: RD 9/9/2015

Verslag kerkhistorische reis

Van 19 tot 24 oktober werd de, inmiddels alweer 8ste, thema-reis georganiseerd. Voor het eerst in de reisgeschiedenis van de stichting een reis van maandag tot en met zaterdag. Wat was het weer een mooie, leerzame maar ook gezellige reis. Het thema was dit keer: ‘Getrouw tot in de dood’. Prachtige kerken en steden, bekend om de belangrijke kerkhistorische gebeurtenissen die er plaats vonden, hebben we bewonderd. Als je in zo’n eeuwenoude kerk zit en daar luistert naar een lezing van Ds. P. den Ouden (die dit jaar onze reispastor was) of een lezing van onze trouwe reisgezel en wandelende kerkhistorische encyclopedie, Dr. C.R. (René) van den Berg, gaat het verleden als het ware weer leven. Je kan dan soms diep onder de indruk komen van de wonderlijke wegen die de Heere heeft willen gaan om de kerk uit het diensthuis van Rome te leiden. Met welk een genade, licht maar ook standvastigheid – getrouw tot in de dood – heeft Hij mensen willen bedelen om het werk van kerkhervorming gestalte te geven.

Zo bezochten we Worms (rijksdag Luther), Straatsburg (Martin Bucer) waar ook een rondleiding door het Europees Parlement op het programma stond, om daarna naar Zwitserland te vertrekken, het hoofddoel van deze reis. Daar boven in Zwitserland, rondom de Bodensee, heeft zich in het verleden enorm veel afgespeeld. We waren in Konstanz waar Johannes (Jan) Hus 600 jaar geleden in 1415 werd omgebracht. Wij bezochten de kerk in Bremgarten waar Heinrich Bullinger de kansel beklom en stonden op het slagveld in Kappel waar Huldrich Zwingli in 1531 zijn levenseinde vond. Bijzonder indrukwekkend was de lezing over Bullinger door de nog jonge Zwitserse promovendus, Pierrick Hildebrand, in de kloosterkerk te Kappel, al sinds 1526 een reformatorische kerk. Opmerkelijk om vanuit de sterk verwaterde Zwitserse kerk zo’n schriftgetrouw geluid van zo’n jonge man te mogen horen.

Na een bezoek aan de zeer indrukwekkende watervallen van Schaffhausen kwamen we vrijdagavond in de kerk (Hammerhütte) in Siegen aan. Het optreden van het Urker mannenkoor Crescendo had duidelijk een positieve invloed op het bezoekersaantal, zodat heel wat Duitsers deze avond het Woord, gesproken en gezongen, mochten horen. Dit was ook zaterdagmorgen het geval in Wuppertal - Elberfeld (de kerk van Kohlbrugge) waar ds. den Ouden ook nog een korte lezing hield over nut en noodzaak van de aloude Heidelberger Catechismus. Mooi als zo één van de schatten van de reformatie weer voor het voetlicht gebracht mag worden in het land van herkomst. Samen met de prachtige koorzang een indrukwekkende zaterdagochtend en waardevolle afsluiting van deze boeiende reis.

Wat heeft de Heere in het verleden veel gegeven!

Wat is er weinig van over!

Wat is er nog veel te doen!

Bert Verhoef, voorlichter

Van de boekentafel

Als we een christelijke boekwinkel in Duitsland binnenstappen om daar een goed boek aan te schaffen, zullen we wellicht veel keus hebben op het gebied van ethiek of moderne theologie. Echter, als het gaat om lectuur waarin de diepgang en de radicaliteit van de gereformeerde leer uiteengezet wordt, zal het resultaat wat magerder zijn. Dankzij het werk van onze stichting is er gelukkig de laatste jaren steeds meer literatuur in het Duits beschikbaar in de vorm van vertalingen van puriteinse en nader-reformatorische werken. Waaraan wordt op dit moment gewerkt?

- De omvangrijke bijbelverklaring van Matthew Henry: het Nieuwe Testament is reeds verschenen, en ook een deel van het Oude. Binnenkort wordt het tweede deel van het Oude Testament verwacht.
- De bekende trilogie van Thomas Watson over geloof, gebod en gebed. Op dit moment is deel 1 verschenen (zie onder) en is deel 2 ook bijna gereed.
- Er is begonnen aan de vertaling van *The Mute Christian* (Thomas Brooks), een boek dat in het Nederlands is verschenen als *Ik ben verstomd*, en handelt over beproevingen.
- Eveneens wordt gewerkt aan de vertaling van twee werken van Willem Teellinck: *Soliloquium* en *Het nieuwe Jeruzalem*. Het eerste boek is een ‘alleenspraak’ van een zondaar over de wedergeboorte, volgens de titelpagina ‘dienstig om te vorderen de bekering van de dodelijke werken, tot de levendige God’. Het tweede is een samenspraak tussen Christus en Maria over de uitwerking van de ware godzaligheid, en over de middelen om daartoe te komen.
- Het boekje van ds. A. Baars over de Heidelbergse Catechismus zal ook in het Duits verschijnen.
- Tot slot is de vertaling en controle van *De redelijke godsdienst* van Wilhelmus à Brakel geïnitieerd, een belangrijk standaardwerk voor het christelijke geloof.

De onderstaande boeken worden vooral veel verkocht, in volgorde van verkoopcijfers. Het valt op dat de nieuwe boeken die in de Nieuwsbrief van augustus gepresenteerd werden, daar ook toe behoren.

- De bijbelverklaring van Matthew Henry;
- Matthew Henry, *Das Streben nach Sanftmut und Stille* (het streven naar zachtmoedigheid en een stille geest);
- Thomas Watson, *Darlegung der christlichen Lehre und ihre Anwendung* (eerste deel van Watsons trilogie, in het Nederlands bekend onder *De hoofdsom van de geloofsleer*);
- John Owen, *Die Herrlichkeit Christi* (over de heerlijkheid van Christus);
- Jonathan Edwards, *Sind religiöse Gefühle zuverlässige Anzeichen für wahren Glauben?* (een vertaling van het klassieke werk *Religious Affections*).

Uw steun is dus niet voor niets geweest! We hopen en bidden dat de Heere door middel van deze lectuur Zijn Koninkrijk wil uitbreiden.

Christiaan Bremmer